

Nr 164.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1950/51 till fångvården m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln, punkterna 36, 37 och 38, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna dels till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar resp. Omkostnader två förslagsanslag om 8 131 600 resp. 3 555 000 kronor, dels ock till Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m. ett reservationsanslag av 104 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 131, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 17 mars 1950, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsanstalternas personalförteckning vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar, *dels* fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51, *dels ock* för nämnda budgetår anvisa följande anslag, nämligen å *driftbudgeten* under andra huvudtiteln till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 8 234 300 kronor, till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 3 975 000 kronor, till Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av beklädnads- och sängutrustning m. m. ett reservationsanslag av 100 000 kronor, till Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m. ett reservationsanslag av 120 000 kronor, till Fångvårdsanstalterna: Inventarier m. m. för fångkolonier ett reservationsanslag av 88 000 kronor och till Fångvårdsanstalterna: Montering och transport av baracker ett reservationsanslag av 75 000 kronor ävensom å *kapitalbudgeten* under statens allmänna fastighetsfond till Byggnadsarbeten m. m. vid fångvårdsanstalterna på Skenäs och Håga ett investeringsanslag av 378 500 kronor.

I propositionen redovisas först vissa av departementschefen uppdragna riktlinjer för fångvårdens framtida organisation, varefter upptagits anslags-
äskanden för nästkommande budgetår.

Riktlinjer för fångvårdens framtida organisation.

Den av riksdagen år 1945 godkända stora reformen av straffverkställigheten förutsatte en genomgripande omdaning av fångvårdsväsendet, vilket för övrigt vid denna tidpunkt i och för sig måste betraktas såsom höggradigt föräldrat, uppbyggt som det var enligt över hundra år gamla principer. Det framstod klart, att betydande svårigheter måste möta, om reformen fördes ut i det praktiska livet utan föregående anstaltsorganisatoriska förändringar. På grund av fångvårdens dåvarande läge ansågs det emellertid nödvändigt, att man prövade sig fram med de resurser som stodo till buds och försökte komma till rätta med personella brister och ålderdomliga lokaliteter medelst provisoriska anordningar. Snarast möjligt borde dock planeras för en anstaltsorganisatorisk omläggning på längre sikt. Fångvårdsstyrelsen erhöll i uppdrag att framlägga förslag i ämnet och överlämnade en plan år 1946. Under remissbehandlingen blev det emellertid tydligt, att fångvårdsstyrelsens plan behövde ytterligare överarbetas. Statens organisationsnämnd erhöll i uppdrag att såsom en förberedelse till detta arbete genomföra en organisationsundersökning inom fångvården. Denna undersökning slutfördes under år 1947 och blev föremål för sedvanlig remissbehandling.

Under den tid detta utredningsarbete — som alltså tagit sikte huvudsakligen på de framtida förhållandena — bedrivits, ha samtidigt vissa förändringar inom fångvården vidtagits, av vilka de betydelsefullaste torde vara koloniväsendets tillskapande och arbetsdriftens gradvisa omläggning. Ingen ny större anstalt har emellertid tillkommit och ej heller har någon genomgripande ändring av någon i bruk varande anstalt ägt rum. Fångvården äger endast tre moderna anstalter, samtliga uppförda före 1945, nämligen Hall (för förvarade och internerade), Håga (för sinnessjuka, tillfälliga vårdfall och undersökningsfall) samt Skenäs (för ynglingar som ådömts ungdomsfängelse). Samtliga övriga anstalter äro — med undantag av vissa kolonier — mer eller mindre otidsenliga och i många fall klart olämpliga såsom instrument för modern fångvård.

Under utredningsarbetet ha framkommit ganska skiljaktiga meningar angående riktlinjerna för det anstaltsorganisatoriska program, som måste fastställas. Divergensen i åsikterna om hur anstaltsväsendet bör utformas sammanhänger enligt departementschefen med att en klar bild saknas av det klientel som behandlas på fångvårdens anstalter. Innan anstaltsorganisatoriska förändringar av större betydelse vidtagas, borde det därför i möjligaste mån klarläggas, huru det omhändertagna människomaterialet är beskaffat, dess psykiska och fysiska tillstånd och vilka förutsättningar som i allmänhet föreligga för dess sociala anpassning i samhället. Departementschefen avser att successivt låta utföra dylika klientelundersökningar i samband med det organisatoriska nydaningsarbetets bedrivande. En undersökning av nyssnämnd natur pågår redan beträffande ungdomsfängelsets klientel.

Fångvårdsorganisationen måste, framhåller departementschefen vidare, uppfylla tre huvudkrav. Den skall ge de omhändertagna en på positiva sociala anpassningsmål inriktad behandling. Samtidigt måste säkerhetskravet tillbörligen beaktas. Slutligen är det nödvändigt, att organisationen så utformas att anordningarna beträffande byggnader och utrustning inte bli dyrbarare och särskilt att personalen inte blir större än som erfordras för ett fönuftigt tillgodoseende av anstaltspedagogiska krav och säkerhetssynpunkter. I sin nuvarande organisation har fångvården stora svårigheter att kämpa med för att kunna tillgodose de båda förstnämnda kraven. Läget är sådant att personalorganisationen verkar i vissa avseenden överdimensionerad, samtidigt som genom underbemanning på andra punkter betydelsefulla människovårdande funktioner måste eftersättas. Såväl pedagogiska som ekonomiska skäl anses därför tala för en mera grundlig översyn än som egentligen ursprungligen varit tänkt, en omläggning som kan behöva bli av samma omfång som förekom för hundra år sedan då cellfängelsesystemet infördes. En så genomgripande omdaning anses av praktiska och ekonomiska skäl uppenbarligen icke kunna ske på en gång. Att reformen alltså måste genomföras successivt och kanske under en ganska lång tidrymd, medför emellertid den fördelen, att man kan pröva sig fram och tillgodogöra sig de praktiska erfarenheter som vinnas under arbetet med organisationens omläggning i etapper. Även om man sålunda i viss mån kan och bör pröva sig fram på denna delvis obanade mark, måste dock vissa allmänna riktlinjer uppställas för reformarbetet. I detta hänseende har departementschefen framhållit följande.

En riktig fångbehandling kräver lämpliga lokaler och ändamålsenlig utrustning samt en personal, som utvalts med tanke på dess lämplighet för människovårdande verksamhet. Denna personal måste ges en god skolning för sitt arbete och erbjudas sådana arbetsförhållanden, att den kan trivas med sin svåra och grannliga uppgift. Jag vill för egen del obetingat sätta personalkravet främst. Det gäller alltså att finna de rätta formerna för rekrytering och utbildning av fångvårdspersonalen. Enligt min uppfattning synas emellertid ej blott dessa frågor utan hela personalorganisationen böra omprövas. Det finns enligt min mening starka skäl som tala för en mera genomgripande förändring av personalorganisationen. Därvid bör bl. a. eftersträvas att söka bryta den isolering, som råder mellan fångvården och annan socialvård samt sjukvården. Ett förslag härom, som framlagts av fångvårdsstyrelsens sakkunnige för utbildningsärenden, professor Gunnar Heckscher, hör särskilt beaktas. Ett livligare personaluthyge på både högre och lägre tjänster synes kunna vara impulsgivande för fångvårdens utveckling. Mycket betydelsefullt synes mig vara att förstärka inslaget av kvinnliga befattningshavare. Personalen i chefs- och assistentställning bör erhålla en god läkepedagogisk och social skolning, och de administrativa och ekonomiska uppgifterna böra i största möjliga utsträckning överlämnas till annan personal. Assistenternas nuvarande bundenhet vid redogörarexpeditionerna bör därför snarast avskaffas. Eftersom fångvårdspersonalen numerärt sett är ganska ringa och särskilt för vissa grupper av befattningshavare bildar en alltför knapp utbildningsbas, kan det vara lämpligt att söka anknytning till annan inom landet bedriven utbildning, som avser skolning i människovård eller möjligen till en utbildning på nordisk grund mellan alla de skandinaviska ländernas fångvårdspersonal. Vissa förberedande över-

läggningar i sistnämnda syfte ha förekommit vid en nyligen i Helsingfors avhållen nordisk kriminalrättskonferens. För att personalen skall kunna tillfredsställande fullgöra sin ofta mycket krävande tjänstgöring, bör det bl. a. ordnas goda bostadsförhållanden på de platser, där tjänstebostäder måste tillhandahållas. Vidare bör det genomföras en uppläggning av tjänstgöringen, som ej pressar den enskilde för hårt. Det synes särskilt olämpligt, att personalens regelbundna ledigheter skola i den utsträckning som nu sker behöva tagas i anspråk för fångtransporter. Det är därför min avsikt att snart söka åstadkomma en begränsning av dessa transporter, ej blott alltså med hänsyn till rent ekonomiska synpunkter. Utredning härom bedrivs för närvarande i samband med en allmän översyn av fångvårdspersonalens tjänstgöringsförhållanden.

Beträffande anstalterna vill jag anföra följande. Frågan om varje anstalts storlek samt anstalternas placering i landet och inre planering bör icke tagas upp till slutgiltig behandling förrän det nödvändiga materialet angående klientelet sammanbragts. Det blir då möjligt att se klarare än man nu kan göra, vilka behandlingsbehov anstalterna måste tillgodose och huru säkerhetsanordningarna böra avpassas. Utomlands har under de senare åren på olika håll experimenterats med nya anstaltstyper. Jag förutsätter att vårt land skall tillgodogöra sig de vunna erfarenheterna. Det torde böra uppställas som ett mål, att anstalterna skola så utformas att de i viss utsträckning kunna tjäna för olika beteendetyper behandling, alltså medge en differentiering inom anstalten till undvikande av de nu alltför ofta förekommande transporterna. Självfallet måste dock sådana synpunkter vika i de fall då särskilda skäl tala däremot. Ett specialspörsmål, som här uppställer sig, är frågan om de häktade. Det kan tänkas vara rationellt att anordna särskilda förvaringsmöjligheter för dem och flytta bort alla häktade från de egentliga fångvårdsanstalterna.

Omorganisationen av fångvården kan lämpligen i stort sett uppdelas i tre etapper. Först synes behandlingen av de unga lagbrytarna böra bringas till en lösning. En viktig del av denna fråga är redan föremål för särskild utredning. Kungl. Maj:t har nämligen den 28 oktober 1949 uppdragit åt fångvårdsstyrelsen att med biträde av särskilda sakkunniga utreda frågan om inrättandet av en anstalt för särbehandling av särskilt svårskötta, till ungdomsfängelse dömda män. Sedan denna specialfråga lösts, bör arbetet på en definitiv utformning av hela ungdomsbehandlingen tagas upp. Lagbestämmelserna om ungdomsfängelse äro f. n. föremål för översyn av strafflagberedningen. I nästa etapp bör följa det abnorma eller eljest svårskötta klientelet behandlingsfrågor, varmed då även böra sammankopplas sjukvårdsfrågorna för fångvårdsanstalterna och de rättspsykiatriska undersökningarna av häktade. I en sista etapp få slutligen komma anstaltsfrågorna för det klientel som icke kräver specialbehandling samt för de häktade.

Departementschefen har slutligen framhållit, att planläggningen av den framtida fångvårdsorganisationen lämpligen bör ske inom justitiedepartementet under ledning av en särskild sakkunnig med biträde av olika experter och under fortlöpande samarbete med strafflagberedningen, fångvårdsstyrelsen, medicinalstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, byggnadsstyrelsen samt andra fackämbetsverk och statens organisationsnämnd. Vissa av de uppkommande frågorna kunna givetvis föranleda en kommittémässig utredning av sedvanligt slag. Det anses emellertid praktiskt att så mycket som möjligt bedriva arbetet direkt inom departementet för att snabbt nå till resultat.

Anslagsäskanden.

Andra huvudtiteln.

Fångvårdsanstalterna: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 1, s. 6—19) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i fångvårdsanstalternas personalförteckning, som av departementschefen föreslagits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51, dels ock till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 8 234 300 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 8 131 600 kronor.

Frågan om personalbehovet vid fångvårdsanstalterna var föremål för särskild prövning av 1949 års riksdag. I sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr 118) uttalade statsutskottet såsom sin åsikt, att personalen vid anstalterna borde åtnjuta det skydd och den säkerhet i tjänstgöringen, som med hänsyn till omständigheterna kunde vara möjligt att uppnå, samt att en förstärkning av bevakningspersonalen i vissa fall kunde vara påkallad. Det borde emellertid enligt utskottets mening prövas i vad mån det — genom utnyttjande av möjliga rationaliseringsåtgärder — vore möjligt att genomföra en sådan utan ytterligare utökning av den sammanlagda bevakningspersonalen. Med hänsyn till under året redan företagen personalökning och till övriga omständigheter samt då frågan vore föremål för Kungl. Maj:ts prövning fann utskottet icke skäl föreligga för riksdagen att hos Kungl. Maj:t anhålla om ytterligare åtgärder i ämnet.

Kungl. Maj:t anbefalldes därefter fångvårdsstyrelsen att skyndsamt verkställa en allmän översyn av fångvårdsanstalternas tjänstgöringsplaner i syfte att anordna tjänstgöringen på mest rationella och ändamålsenliga sätt samt att före den 1 januari 1950 underställa Kungl. Maj:t resultatet av den sålunda företagna utredningen. Sedan styrelsen sedermera anmält att utredningen icke kunde slutföras inom föreskriven tid, har styrelsen medgivits anstånd därmed till den 1 september 1950.

I avvaktan på resultatet av nu nämnda och vissa andra utredningar (1947 års biträdesutredning, 1949 års tjänsteförteckningskommitté m. fl.) har i regel icke ansetts böra ifrågakomma att utöka nuvarande personalorganisation eller att besluta om ändrade löneställningar. Av fångvårdsstyrelsen framlagda förslag i andra fall än då — utan att resultaten av pågående utredningar därigenom föregripas — organisatoriska eller andra särskilda skäl påkalla, att förslagen utan dröjsmål genomföras, har departementschefen därför funnit sig icke kunna biträda.

Medel ha under de senaste åren anslagits till nya mekaniska verkstäder vid anstalterna i Uppsala, Ystad, Kalmar och Kristianstad. Dessa verkstäder beräknas vara färdiga att fullt tagas i bruk under nästa budgetår. För nämnd-

da budgetår föreslås följande nya yrkesmästartjänster skola inrättas, nämligen 2 i Cg 17 vid anstalterna i Uppsala och Ystad samt 4 i Cg 13 vid anstalterna i Uppsala, Ystad, Kalmar och Kristianstad.

Då fångvårdsanstalternas anslagsbehov senast underställdes riksdagens prövning, berördes bl. a. den starkt ökade arbetsbelastningen på sinnessjukavdelningarna vid fångvården (II ht 1949 s. 63). I samband därmed begärdes emellertid tills vidare endast medel för fortsatt anställande av en extra överläkare vid den tillfälligt inrättade undersökningsavdelningen på Håga. Den permanenta organisationen vid fångvårdens sinnessjukavdelningar omfattar 6 överläkare, 6 förste läkare och 2 andre läkare. En vakant befattning såsom förste läkare må dock ej återbesättas eller uppehållas på förordnande, så länge den förut nämnde extra överläkaren finnes anställd. Härutöver finnas en extra förste läkare och en extra andre läkare, båda anställda mot arvode. Då det visat sig omöjligt att med nuvarande löneförmåner erhålla heltidsanställda läkare till alla tjänsterna, ha vissa av dem stått obesatta. För att motverka arbetsbalans beträffande sinnesundersökning av häktade och därav uppkommande förlängning av undersökningstiden har myndigande lämnats att i vissa fall anlita läkare utom fångvården för att verkställa sådana undersökningar. Den därvid bestämda ersättningen av 150 kronor för varje undersökning har emellertid varit för låg för att i behövlig omfattning förmå de avsedda läkarna att åtaga sig dylika uppdrag. En fortgående ökning av arbetsbalansen nödvändiggjorde på våren 1949 skyndsamma åtgärder från Kungl. Maj:ts sida. Sålunda beslöt Kungl. Maj:t — efter att ha ålagt läkare vid rättspsykiatrisk avdelning vid statens sinnessjukhus att utan ersättning i viss omfattning verkställa sinnesundersökning av den som för sådan undersökning intagits på sinnessjukavdelning vid fångvården — en höjning av undersökningsarvodet från 150 kronor till 300 kronor. I syfte att avlasta undersökningsläkarnas arbetsbörda medgavs vidare, att vid fångvårdens sinnessjukavdelningar finge under innevarande budgetår vara anställda — utöver tidigare medgiven personal — ytterligare 2 socialassistenter i Ce 11, varjämte medgivande lämnades att inköpa diktafoner m. m.

I propositionen 100/1950 har förslag framlagts, att vissa provisoriska avlöningsförstärkningar skola genomföras för läkarna vid de statliga sinnessjukhusen fr. o. m. den 1 januari 1951. Motsvarande löneförbättring anses samtidigt böra beredas de med dessa befattningshavare jämställda läkarna vid fångvårdens sinnessjukavdelningar. I överensstämmelse härmed föreslås nu för sistnämnda läkares vidkommande, att avlöningsförstärkning fr. o. m. den 1 januari 1951 skall utgå med följande belopp för år räknat, nämligen till överläkare 5 004 kronor, till förste läkare 4 008 kronor och till andre läkare 3 000 kronor. Förstärkningen till andre läkare samt till extra förste läkare förordas emellertid, i anslutning till förslaget i prop. 100, utgå först efter två års tjänstgöring vid fångvården tillhörande sinnessjukavdelning, statligt sinnessjukhus eller annat därmed jämförligt sinnessjukhus. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera i vad mån denna

löneförmån skall få åtnjutas vid tjänstledighet och vikariat m. m. Avlösningsförstärkningarna ha för nästa budgetår beräknats medföra en kostnadsökning av 34 000 kronor (halva året).

Jämväl i fortsättningen har ansetts nödvändigt att för sinnesundersökningar anlita fångvården ej tillhörande läkare mot den för närvarande utgående förhöjda ersättningen. För detta ändamål har räknats med ett ökat medelsbehov av 13 000 kronor. Likaså har räknats med fortsatt behov av den vid Håga inrättade undersökningsavdelningen. Föreståndaren för denna avdelning förutsattes emellertid, sedan den provisoriska löneregleringen genomförts, icke skola ha högre tjänsteställning än såsom förste läkare. Efter mönster från sinnessjukvården anses denne läkare dock böra äga åtnjuta ett arvode av 1 200 kronor såsom ersättning för att han med självständigt ansvar fullgör vissa på överläkare ankommande göromål. Medel ha vidare beräknats för de båda socialassistenter, som enligt beslut av Kungl. Maj:t tillkommit sedan anslaget senast beräknades. Härjämte har för nästa budgetår föreslagits inrättande vid anstalten i Malmö av ytterligare en befattning såsom socialassistent i Ce 11, avsedd för sinnessjukavdelningen, och en tjänst såsom översköterska i Ce 12, avsedd för såväl kropps- som sinnessjukvården.

Beträffande de till kroppssjukläkarna utgående ersättningarna har departementschefen ansett en omreglering vara starkt påkallad. Av fångvårdsstyrelsen framlagd utredning i ämnet anses emellertid icke lämpligen kunna läggas till grund för förslag till riksdagen. Möjlighet anses emellertid böra inrymmas åt Kungl. Maj:t att, i avvaktan på resultat av den ytterligare utredning, som anses erforderlig, i något enstaka undantagsfall genomföra en provisorisk reglering av arvode, som vid jämförelse med övriga arvoden framstår såsom oskäligt lågt.

Kungl. Maj:t har på våren 1949 medgivit, att fångvårdsanstalten i Kalmar tills vidare skall såsom ett provisorium vara säkerhetsanstalt för män, i samband varmed Kungl. Maj:t medgivit — förutom att styresmannen vid anstalten, placerad i Ca 19, må förordnas att mot vikariatslön bestrida göromål som eljest ankomma på föreståndare i 22 lönegraden — att vid anstalten må tills vidare t. o. m. den 30 juni 1950 vara anställd en rådgivande psykiater. För bibehållande av denne läkare har under nästa budgetår beräknats ett arvode av 2 400 kronor. Härjämte har för nästa budgetår räknats med en dylik arvodesbefattning för ungdomsanstalten i Uppsala.

I samband med straffverkställighetsreformen ha ett antal nya tjänster inrättats såsom koloniföreståndare, varav 6 upptogos som extra ordinarie och de övriga som extra. För närvarande finnas 8 extra ordinarie föreståndare och 6 extra. De extra ordinarie föreståndaretjänster, som äro avsedda för kolonier av icke-provisorisk karaktär (Ollestad, Orretorp, Skogsgård, Smälteryd, Sörbyn, Tygelsjö), ha nu föreslagits skola ordinariesättas. Enligt grunderna för reglerad befordringsgång beträffande biträdespersonal föreslås två biträden erhålla ordinarie anställning. Vidare föreslås de båda vid fångvårdens sinnessjukavdelningar mot arvoden anställda förste och andre läkarna erhålla ställning såsom extra tjänstemän i Cg 31 resp. Cg 29.

Anslaget har i anslutning till de framlagda förslagen uppräknats med 41 520 kronor för 6 yrkesmästare, därav 2 i Cg 17 och 4 i Cg 13, med 34 000 kronor för avlöningsförstärkning åt läkarna vid fångvårdens sinnessjukavdelningar, med 13 000 kronor till ersättning för sinnesundersökningar, med 19 620 kronor för 3 socialassistenter, med 6 816 kronor för en översköterska och med 4 800 kronor för 2 rådgivande psykiater. Å andra sidan har anslaget nedsatts med 200 kronor, utgörande löneskillnaden mellan en extra överläkare med hyresersättning och en förste läkare med tilläggsarvode (halvt år) samt med 16 872 kronor, motsvarande kostnaderna för 1 föreståndare i Cg 17 och 2 vaktfruar i Cg 8 vid den numera nedlagda kolonien Solhyddan. Anslaget skulle alltså höjas med i runt tal 102 700 kronor.

Beträffande beräkningen av anslaget har framhållits, att enligt anmälan av fångvårdsstyrelsen icke-ordinarieposten för innevarande budgetår väntas bli överskriden med omkring 580 000 kronor. Överbelastningen förklaras bl. a. därav, att styrelsen anställt befattningshavare till större antal än som legat till grund för postens bestämmande. Med en omräkning av posten, varvid även nu tillämpade allmänna beräkningsgrunder borde omprövas, anses emellertid böra anstå, till dess att den inom fångvårdsstyrelsen pågående översynen av anstaltarnas tjänstgöringsplaner m. m. slutförts.

I personalförteckningen föreslås antalet föreståndare i Ca 19 skola ökas från fem till elva och antalet kontorsbiträden i Ca 8 från sexton till aderton.

Fångvårdsanstalterna: Omkostnader. Fångvårdsanstalterna: Engångsansskaffning av beklädnads- och sängutrustning m. m. Kungl. Maj:t har (punkterna 2 och 3, s. 19—23) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1950/51 anvisa dels till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 3 975 000 kronor, dels ock till Fångvårdsanstalterna: Engångsansskaffning av beklädnads- och sängutrustning m. m. ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 3 555 000 kronor.

Enligt fångvårdsstyrelsens beräkning rörande utgifterna för innevarande budgetår under omkostnadsanslaget skulle dessa komma att överstiga det anvisade beloppet med icke mindre än 777 000 kronor. Styrelsen förutsättes erhålla bemyndigande att för innevarande budgetår i den utsträckning, som befunnits erforderlig, överskrida maximerade poster i omkostnadsstaten.

För nästa budgetår ha vissa poster i omkostnadsstaten uppräknats enligt följande: till sjukvård m. m. för personal 5 000 kronor, till bränsle m. m. 50 000 kronor, till utspisning 290 000 kronor, till hälso- och sjukvård 50 000 kronor, till omkostnader för permitterade m. fl. 25 000 kronor, till diverse utgifter 10 000 kronor och till tjänstedräkt 10 000 kronor.

Anstaltarnas behov av inventarier samt beklädnads- och sängutrustning ha icke på tillfredsställande sätt kunnat tillgodoses med nuvarande anslag.

En ökning av de för dessa ändamål avsedda medlen anses sålunda påkallad. Med hänsyn till de växande anspråk, som härvid göra sig gällande, anses emellertid icke lämpligt att, såsom hittills skett, från dessa anslagsposter bestrida såväl kostnader för ordinarie underhåll och komplettering som kostnader av engångsnatur. Från ifrågavarande poster anses därför böra bestridas endast kostnader av förstnämnda slag, medan de medel som kunna erfordras för att upprusta anstalternas inventarie- och persedelförråd till normal omfattning anses böra anvisas under särskilt anslag. Medelsbehovet för denna engångsanskaffning kan dock bedömas först efter det en allmän inventering ägt rum. För att icke fördröja omedelbart nödvändig nyanskaffning föreslås dock redan nu för ändamålet skola beräknas åtminstone 100 000 kronor. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter en preliminärt utförd inventering, meddela närmare bestämmelser angående dispositionen av dessa medel. Vid bifall till vad sålunda förordats skulle posterna till inventarier samt till beklädnad och sängkläder bestämmas till 110 000 (— 20 000) kronor resp. oförändrat 350 000 kronor.

Övriga poster i omkostnadsstaten ha upptagits med oförändrade belopp.

I anslutning till vad ovan föreslagits har omkostnadsanslaget uppräknats med 420 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Albert Hermansson m. fl.* (I: 431) och den andra inom andra kammaren av fröken *Nygren m. fl.* (II: 534), har hemställts, att riksdagen måtte, för att möjliggöra att Björkahemmet helt må kunna användas för inackordering av från ungdomsanstalt permitterade elever, höja den i förevarande proposition under anslaget till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader upptagna anslagsposten till omkostnader för permitterade, frigivna och utskrivna med 36 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen I: 431.

Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 24 och 25) föreslagit riksdagen att till Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m. för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 104 000 kronor.

Behovet av maskin- och verktygsutrustning m. m. begränsas för närvarande till de nya verkstäderna vid anstalten i Kristianstad och kolonien Skogsgård. Kostnaderna för deras utrustning ha för nästa budgetår beräknats till 90 000 kronor resp. 30 000 kronor.

Fångvårdsanstalterna: Inventarier m. m. för fångkolonier. Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 25 och 26) föreslagit riksdagen att till Fångvårdsanstalterna: Inventarier m. m. för fångkolonier för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 88 000 kronor.

Straffverkställighetsreformen förutsätter en betydande utbyggnad av fångvårdens kolonisystem. För genomförande härav ha för senare budgetår anvisats anslag såväl för förvärv av kolonier som för utrustning av dessa med inventarier m. m.

I sistnämnda hänseende har å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisats ett reservationsanslag av 280 000 kronor till inköp av jordbruksinventarier m. m. för fångkolonier (prop. 334/1945 s. 6 f., 71 f.). Anslaget, som beräknats för utrustning av sju kolonier för vanligt fångförvar, har disponerats för inköp av inventarier m. m. till följande sju kolonier, nämligen Smälteryd, Skogsgård, Tygelsjö, Bogesund, Svarttjärn, Halmsjön och Älgerget. Vid utgången av budgetåret 1948/49, då anslaget jämlikt gällande dispositionsföreskrifter upphörde att stå till fångvårdsstyrelsens förfogande, hade för utrustning av nämnda kolonier utbetalats 174 254 kronor. Till budgetutjämningsfonden överfördes alltså en besparing av 105 746 kronor.

Å förut nämnda tilläggsstat har vidare anvisats ett reservationsanslag av 80 000 kronor till inköp av jordbruksinventarier m. m. för kolonier till säkerhetsanstalter (prop. 334/1945 s. 7 f., 77 f.). För samma ändamål har för budgetåret 1946/47 anvisats ytterligare ett reservationsanslag av 80 000 kronor (II ht 1946 s. 107), vilket sammanförts med nyssnämnda anslag. Anslagen, som beräknats för utrustning av sammanlagt fyra kolonier till säkerhetsanstalter, ha hittills disponerats för utrustning av kolonierna Orretorp och Ollestad. Vid utgången av budgetåret 1948/49 återstod odisponerat 55 710 kronor. Anslaget står jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande till fångvårdsstyrelsens förfogande till innevarande budgetårs utgång.

För budgetåret 1947/48 har slutligen anvisats ett reservationsanslag av 60 000 kronor till inköp av inventarier m. m. för fångkolonier (II ht 1947 s. 88; jfr kapitalbudgeten 1947 bil. 23 s. 1 f.). Av detta anslag, som avsetts för utrustning av två kolonier av icke närmare bestämd typ, har Kungl. Maj:t hittills ställt 28 000 kronor till förfogande, nämligen 8 000 kronor för kolonien Älgerget (för komplettering av tidigare utrustning) och 20 000 kronor för kolonien Mäshult.

För förvärv under innevarande och nästa budgetår av tre fångkolonier, avsedda en för ungdomsfängelse ådömda, en för förvarade och internerade samt en för vanligt fångförvar, erfordras, såvitt nu kan bedömas, ej någon ytterligare medelsanvisning. Den sålunda tilltänkta utbyggnaden av fångvårdens kolonisystem står i överensstämmelse med vad statsmakterna redan beslutat. Sedan en betydande del av det för budgetåret 1945/46 anvisade anslaget för koloniers utrustning med inventarier m. m. tillförts budgetutjämningsfonden, erfordras emellertid ytterligare medel för sådant ändamål. I enlighet med tidigare tillämpade beräkningsgrunder skulle härför erfordras 120 000 kronor. Detta behov kan till ett belopp av 32 000 kronor täckas av det för budgetåret 1947/48 anvisade utrustningsanslaget. För det härutöver erforderliga beloppet 88 000 kronor föreslås ett nytt anslag anvisat å

riksstaten för budgetåret 1950/51. Därvid förutsättes, att hittills odisponerade medel å de äldre utrustningsanslagen för kolonier till säkerhetsanstalter tillföras budgetutjämningsfonden.

Fångvårdsanstalterna: Montering och transport av baracker. Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 26—28) föreslagit riksdagen att till Fångvårdsanstalterna: **Montering och transport av baracker för budgetåret 1950/51** anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 311/1946 (s. 3 f.) anvisade riksdagen å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 ett reservationsanslag av 75 000 kronor till montering och transport av **baracker för fångkolonier**.

För att provisoriskt tillgodose behovet av verkstadslokaler och bostäder inom fångvården disponerar fångvården för närvarande 33 baracker tillhörande arbetsmarknadsstyrelsens förvaltning.

För nästa budgetår föreslås medel skola beräknas för att för nämnda ändamål till fångvården överföra 10 av arbetsmarknadsstyrelsen disponerade, å Villingsbergs revir i Örebro län uppställda baracker. Därjämte anses av styrelsen redan disponerade 33 baracker böra övergå i dess ägo. Då överlåtelsen av samtliga baracker anses böra ske utan vederlag, erfordras anslag allenast för montering och transport av de 10 nya barackerna. Kostnaderna härför beräknas till 55 000 kronor. Härjämte föreslås, för att vid behov möjliggöra anskaffning av ytterligare några baracker från arbetsmarknadsstyrelsen, skola beräknas en anslagsreserv å förslagsvis 20 000 kronor. Medelsbehovet har sålunda beräknats till 75 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

Byggnadsarbeten m. m. vid fångvårdsanstalterna på Skenäs och Håga. Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 28—32) föreslagit riksdagen att till Byggnadsarbeten m. m. vid fångvårdsanstalterna på Skenäs och Håga för budgetåret 1950/51 anvisa ett investeringsanslag av 378 500 kronor.

Fångvårdsstyrelsen har i skrivelser den 22 och den 29 augusti 1949 hemställt om medel till byggnadsarbeten vid ungdomsanstalten på Skenäs och till utbyggnad m. m. av fångvårdsanstalten på Håga.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

I årets statsverksproposition har äskats investeringsanslag för modernisering av vissa äldre fångvårdsanstalter samt för uppförande av en ny verkstadsbyggnad. Fångvårdsstyrelsens övriga anslagsäskanden för investeringsändamål, vilka anmälts i statsverkspropositionen (bil. 23 s. 1 o. 3), äro till stor del av den natur att de böra prövas i större sammanhang. Detta kom-

mer att ske i samband med pågående utredningar rörande fångvårdens organisation m. m. Inom den snäva ram, som i rådande läge tillmätts byggnadsinvesteringar för fångvårdsändamål, synas fångvårdsstyrelsens förslag till byggnadsarbeten vid anstalterna på Skenäs och Håga böra beaktas i första hand. Dessa förslag avse nämligen att råda bot för olägenheter, vilkas avhjälpande framstår såsom synnerligen angeläget för att dessa anstalter, ehuru de äro fångvårdens mest moderna, skola kunna på ett tillfredsställande sätt fylla sitt ändamål. Vad särskilt angår den föreslagna gymnastik- och skolbyggnaden vid Skenäsanstalten, vartill anslag under en följd av år varit upptaget på beredskapsstat, må framhållas, att denna byggnad är oundgängligen nödvändig för att de intagnas fritidssysselsättning skall kunna ordnas på ändamålsenligt sätt, något som är av vital betydelse för behandlingen av det ungdomliga klientel varom här är fråga. På grund av anstaltens bristande resurser i detta hänseende har den under senare år icke kunnat utnyttjas till sin fulla kapacitet. Även behovet av en direktörsbostad på Skenäs måste med hänsyn till förhållandena på anstalten betecknas såsom trängande. Att kostnaderna för den nya byggnaden bliva jämförelsevis låga beror på att vid detta byggadsarbete, liksom vid övriga föreslagna arbeten, fångarbetskraft är avsedd att komma till användning i största möjliga utsträckning.

Utskottet.

Riktlinjer för fångvårdens framtida organisation. Såsom framgår av propositionen, befinner sig det svenska fångvårdsväsendet icke tillnärmelsevis i ett sådant skick, som svarar mot de straffverkställighetsprinciper, som numera äro avsedda att tillämpas. De anstaltsorganisatoriska förändringar, som genomförts efter det riksdagen år 1945 fattade beslut om en straffverkställighetsreform, ha endast varit av mindre räckvidd framför allt beroende på det ekonomiska läget. Det av departementschefen i förevarande proposition skisserade organisatoriska programmet är av synnerligen långtgående natur. Ett genomförande därav blir otvivelaktigt i ekonomiskt avseende högst betungande för statsverket. Även om behovet av genomgripande förändringar icke kan avvisas, är det dock med hänsyn härtill i hög grad angeläget, att man går fram med stor försiktighet. Utskottet vill i det avseendet understryka departementschefens uttalande, att det är nödvändigt, att organisationen så utformas, att anordningarna beträffande byggnader och utrustning icke bli dyrbarare och särskilt att personalen icke blir större, än som erfordras för ett förnuftigt tillgodoseende av anstaltspedagogiska krav och säkerhetssynpunkter. Omorganisationen bör av dessa och andra skäl enligt utskottets mening genomföras i etapper, varigenom densamma kan anpassas efter de erfarenheter, som efter hand vinnas. Utskottet finner det för egen del angeläget, att även utredningsarbetet inriktas på ett etappvis genomförande av förändringar och icke från början bedrives efter sådana dimensioner, som sedermera kunna visa sig sakna praktiska förutsättningar. Det bör vidare uppmärksammas, att uppfattningarna rörande lämpliga former för straffverkställighet och rörande

strafflagstiftningen själv kunna undergå genomgripande förändringar under relativt korta tidsperioder.

Beträffande de allmänna riktlinjer för reformarbetet, som departementschefen uppdragit, vill utskottet framhålla följande.

Utskottet delar uppfattningen, att personaluppsättningen är av utomordentlig betydelse för att de resultat skola uppnås, till vilka den nuvarande straffverkställigheten syftar. Det är därför, som departementschefen framhållit, angeläget att finna de rätta formerna för rekrytering och utbildning av fångvårdspersonalen. Utskottet vill emellertid rent allmänt som sin mening framhålla, att man härvidlag icke får överdriva betydelsen av teoretisk utbildning i olika avseenden. Avgörande vikt synes böra fästas vid vederbörandes personliga lämplighet för en verksamhet av ifrågavarande slag. Det förefaller naturligt, att erfarenheter från angränsande sociala områden böra vara av stort värde vid genomförande av ändringar i personalorganisationen. Vad särskilt angår den i propositionen berörda frågan att förstärka inslaget av kvinnliga befattningshavare, torde enligt utskottets mening inom vissa begränsade områden fördelar kunna vara förenade därmed. Utskottet ställer sig emellertid tveksamt till ett mera allmänt införande i ökad utsträckning av kvinnlig arbetskraft inom fångvården. Mot en sådan åtgärd talar särskilt säkerhetskravet, och utskottet vill i detta sammanhang bl. a. hänvisa till de spörsmål, som i det hänseendet motionsledes föregående år bragtes under riksdagens prövning (statsutskottets utlåtande nr 118).

När det gäller tillgodoseende av behovet av fångvårdsanstalter, torde man med hänsyn till anstalternas nuvarande tillstånd icke kunna komma ifrån ett betydande nybyggnadsprogram. Emellertid kräves även på detta område, att man av ekonomiska hänsyn går fram med försiktighet. Utskottet hyser i princip den uppfattningen, att man bör sträva efter att — så långt detta är möjligt — genom förbättring och upprustning infoga redan befintliga anstalter i en ny organisation. Åtskilliga anstalter befinna sig i ett sådant skick, att förutsättningar härför böra föreligga. Utskottet vill härvidlag även erinra om att erfarenheterna av koloniväsendet hittills synas vara goda och att denna form av fångvård såväl ur ekonomiska synpunkter som beträffande vårdresultaten erbjuder betydande fördelar. Vad slutligen angår planeringen av anstalterna delar utskottet departementschefens uppfattning, att en sådan differentiering av vården inom anstalterna bör eftersträvas, att de nuvarande mycket omfattande och kostnadskrävande fångtransporterna kunna avsevärt reduceras.

Vad departementschefen i övrigt anfört i nu förevarande sammanhang föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Anslagsäskanden. Vad beträffar de under anslaget till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar framlagda förslagen till förändring av personalorganisationen ha dessa icke föranlett någon erinran från utskottets sida, utom i vad gäller de föreslagna nya befattningarna vid sinnessjukavdel-

ningen i Malmö. Enligt propositionen skulle där inrättas en befattning som socialassistent i Ce 11 och en tjänst som översköterska i Ce 12. Vid avdelningen, som är beräknad för 20 å 22 intagna, torde f. n. finnas sammanlagt 16 befattningshavare, varav 3 läkare, 1 socialassistent och 2 arbetsterapeuter. Utskottet vill starkt ifrågasätta, huruvida med hänsyn till avdelningens storlek ytterligare personalbehov kan föreligga. Innan de föreslagna nya befattningarna inrättas, bör enligt utskottets mening en undersökning ske, huruvida icke en lämpligare personalorganisation vid avdelningen kan genomföras, varigenom totalt sett personalökning skulle kunna undvikas. Utskottet, som icke vill motsätta sig att medel beräknas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, förutsätter därför, att Kungl. Maj:t uppdrager åt fångvårdsstyrelsen att närmare pröva denna fråga, innan tillstånd till inrättande av de nya befattningarna meddelas.

I propositionen föreslås vidare, att de i annat sammanhang förordade avlöningstörstärkningarna för läkare vid statens sinnessjukhus jämväl skola äga tillämpning beträffande fångvårdens sinnessjukläkare. Utskottet har beträffande läkarna vid sinnessjukhusen, om än med tvekan, ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Av skäl, som departementschefen anfört, vill utskottet icke motsätta sig, att motsvarande förmåner beredas fångvårdens sinnessjukläkare, då anledning knappast synes föreligga att göra någon åtskillnad beträffande de två kategorierna. I annat fall skulle risk föreligga, att fångvårdens befattningar icke kunde tillfredsställande besättas. Detta skulle i sin tur leda till att väntetiden för sinnesundersökningarna förlängdes, vilket ur flera synpunkter synes angeläget att undvika. Utskottet kan alltså tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, men vill samtidigt understryka, att detta ställningstagande lika litet som när det gäller läkarna vid sinnessjukhusen kan åberopas till stöd för krav på lönerogleringar inom andra läkarkategorier. Utskottet förutsätter sålunda bl. a., att möjligheten för Kungl. Maj:t att genomföra provisorisk reglering av arvode till kropps-sjukläkare icke skall behöva anlitas annat än i enstaka undantagsfall, där särskilda skäl göra sig gällande.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit beträffande personalen ävensom beräkningen av medelsbehovet under nu ifrågavarande anslag kan utskottet tillstyrka.

Utskottet har icke heller funnit anledning till erinran mot de förslag, som i propositionen framlagts under anslagen till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader och Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av beklädnads- och sängutrustning m. m.

I motionerna I: 431 och II: 534 har föreslagits viss uppräknig av förstnämnda anslag för att möjliggöra ett avtal mellan fångvårdsstyrelsen och föreningen Skyddsvärnet i Stockholm angående disposition av Björkahemmet för vissa till ungdomsfängelse dömda. Enligt vad utskottet inhämtat skulle 10 platser stå till förfogande för detta ändamål. Föreningen har under hand lämnat ett erbjudande, enligt vilket ersättningen skulle utgöra 10 kronor per plats och dag. Hemmet, som skulle disponeras för permission av å

ungdomsfängelse intagna före provutskrivningen, skulle bestrida alla kostnader för vård, underhåll, utbildning m. m. av de intagna, varjämte arbetspremier skulle utgå till vid hemmet intagen. Om intagen hade inkomst av arbete utom hemmet, skulle viss avgift kunna uttagas.

Utskottet anser det i och för sig värdefullt att äga tillgång till ett övergångshem av här avsett slag, och åtskilliga skäl tala för att försöksvis under någon tid pröva systemet. Det bör emellertid i första hand ankomma på Kungl. Maj:t att undersöka olika tänkbara möjligheter härför. Därvid måste särskilt beaktas, att kostnaderna hålla sig inom rimlig nivå. Det torde få förutsättas, att denna fråga kommer att noggrant följas av såväl Kungl. Maj:t som fångvårdsstyrelsen. Vid den fortsatta utredningen bör särskilt prövas, huruvida och i vilken omfattning de intagna själva kunna genom särskilda avgifter bidra till kostnaderna för driften av ifrågavarande övergångshem. I betraktande av driftkostnadernas storlek böra vidare uppmärksammas eventuella möjligheter att uppnå en förmånligare proportion mellan antalet elevplatser och den erforderliga driftpersonalen. Utskottet är i avvaktan på denna utredning och därav föranledda förslag från Kungl. Maj:ts sida icke nu berett tillstyrka den av motionärerna föreslagna ökade medelsanvisningen för nästkommande budgetår.

Under återopande av vad sålunda anförts och med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag beträffande medelsanvisningen under övriga här ej särskilt nämnda anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsanstalternas personalförteckning vidtaga i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 17 mars 1950 angivna ändringar;

II. fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 790 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	230 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 376 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	837 300

Summa kronor 8 234 300

III. under andra huvudtiteln för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 8 234 300 kronor;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 431 och II: 534 till *Fångvårdsanstalterna: Omkostnader* ett förslagsanslag av 3 975 000 kronor;

c) till *Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av beklädnads- och sängutrustning m. m.* ett reservationsanslag av 100 000 kronor;

d) till *Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.* ett reservationsanslag av 120 000 kronor;

e) till *Fångvårdsanstalterna: Inventarier m. m. för fångkolonier* ett reservationsanslag av 88 000 kronor;

f) till *Fångvårdsanstalterna: Montering och transport av baracker* ett reservationsanslag av 75 000 kronor;

IV. till *Byggnadsarbeten m. m. vid fångvårdsanstalterna på Skenäs och Håga* för budgetåret 1950/51 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 378 500 kronor.

Stockholm den 16 maj 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Gränebo, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Heiding, fröken Andersson, herrar Sundelin, Leander, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Andrée och Alfred Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Bergström, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, Petterson i Degerfors, fröken Elmén, herr Jansson i Kalix, fru Ericsson i Luleå och herr Nihlfors.

Reservation

av herr *Iwar Anderson*, fröken *Andersson*, herrar *Sundelin*, *Andrée*, *Boman* i *Kieryd*, *Staxäng*, *Bergstrand*, fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till förslaget i motionerna I: 431 och II: 534 om uppräknings av anslaget till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 15, som börjar med orden »Utskottet anser» och slutar med orden »nästkommande budgetår», bort hava följande lydelse:

»Utskottet delar motionärernas uppfattning, att inackorderingshem av den typ Björkahemmet representerar fyller en betydelsefull uppgift, när det gäller att för de till ungdomsfängelse dömda anordna en övergång till det fria livet.

Detta bestyrkes också av erfarenheterna från Björkahemmet, som sedan början av år 1948 intagit från ungdomsanstalt tillåtna elever. Den ersättning som fångvårdsstyrelsen kunnat lämna — 3 kronor per dag — är emellertid så låg, att ägaren av Björkahemmet, föreningen Skyddsvärnet i Stockholm, icke anser sig kunna fortsätta verksamheten i denna form.

Enligt vad utskottet inhämtat är det ifrågasatt att upprätta ytterligare något övergångshem, sannolikt i statlig regi. Det kommer emellertid att dröja, innan dessa planer hinna att närmare utformas. Det vore under sådana förhållanden till allvarligt men för ungdomsvården, om Björkahemmet skulle av brist på medel tvingas att upphöra såsom övergångshem vid utgången av innevarande budgetår. Enligt utskottets mening bör hemmet få möjlighet att fortsätta sin verksamhet åtminstone ytterligare ett år. Till stöd för förslaget vill utskottet vidare framhålla, att samtliga ungdomsfängelser i regel äro fullbelagda och att organisationen därför behöver den avlastning, som tillgången till 10 vårdplatser på Björkahemmet innebär.

Den föreslagna dagersättningen torde icke vara högre än dagkostnaden vid de statliga anstalterna.

Med stöd av det ovan anförda tillstyrker utskottet förslaget om uppräknings av anslaget till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader med 36 000 kronor till 4 011 000 kronor.»

dels ock moment III. b) i utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 431 och II: 534 till *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 4 011 000 kronor».